

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİ VE İKÂMETGÂH İLİŞKİSİ/BİR MEKÂNIN EVE DÖNÜŞTÜRÜLMESİ: NEVŞEHİR ÖRNEĞİ

The Relationship Between Residence and University Students/Emotional
Home-Making: The Case of Nevşehir, Turkey

Yrd. Doç. Dr. Ahmet UYSAL[·]
Yrd. Doç. Dr. Şenay GÜNGÖR^{··}
Doç. Dr. Ali MEYDAN^{···}

Özet

Coğrafya'daki 'kültürel dönüşüm' ve sosyal bilimlerdeki 'mekânsal dönüşüm'e bağlı olarak mekân kavramının insan ve toplum ile ilişkisine dair çalışmaların önemi gün geçtikçe artmaktadır. Bu bağlamda coğrafyada 'genç coğrafyalar', 'öğrenci coğrafyaları', 'yükseköğrenim coğrafyaları' gibi yeni alt dallar ortaya çıkmıştır. Bu alanda yapılan çalışmalardan bazıları bir özne olarak öğrencilerin iç dünyasına girmeye çalışırken bazıları da farklı öğrenci gruplarının toplumsal özelliklerine yoğunlaşmıştır. Bu çalışmaların ortak noktası ise bütün bireyselliği ve toplumsallığı içine alan mekân kavramına vurgudur. Üniversite öğrencileri ve mekân arasındaki ilişki denildiği zaman ilk akla gelen yerlerden birisi de yurt, ev, apart gibi barınma yerleridir. Coğrafya disiplini içinde de özellikle son yıllarda ev kavramına dair çalışmalar artmıştır. Bu çalışmalarda ev ile ilgili farklı bakış açılarını ve paradigmaları görmek mümkündür. Fiziksel bir mekân olan ev, zamanla hatıraların ve duyguların biriktiği ya da toplumsal anlamların oluştuğu ev haline gelir. Araştırmada, öncelikle Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi öğrencilerinin şehrin hangi bölgelerinde kaldıkları ve ne tür yerlerde ikâmet ettikleri

[·] Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Coğrafya Bölümü, autsal77@hotmail.com

^{··} Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Coğrafya Bölümü, senayungor01@gmail.com

^{···} Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Sosyal Bilimler ve Türkçe Eğitimi Bölümü, alimeydan01@gmail.com

Dergiye Müracaat Tarihi: 29.05.2017

belirlendikten sonra öğrencilerin 'fiziksel bir mekân' nasıl 'anamlı bir mekân' haline getirdikleri incelenecektir. Ayrıca, bir yurt odasının, apart bir dairenin, bir evin, geçici de olsa nasıl 'yuva' haline getirildiği üzerinde durulacaktır. Nitel yöntemlerin kullanıldığı bu çalışma olgubilim deseni ile yürütülmüştür. Farklı fakültelerden 20 öğrenci ile derinlemesine görüşme yapılmıştır. Ev, yurt ve apart gibi yerlerde yaşayan öğrenciler, kaldıkları ortamda katılımcı gözlem yöntemi ile gözlenmiştir. Öğrencilerin kaldıkları yerdeki nesnelere kurdukları ilişki ve fiziksel bir mekânı anlamlı bir mekân haline getirirken kullandıkları nesnelere önemi etnografik yöntem üzerinden görülmeye çalışılmıştır.

Anahtar Kavramlar: Genç Coğrafyaları, Öğrenci Coğrafyaları, Yükseköğrenim Coğrafyaları, Ev, Yer Yapma.

Abstract

The studies about relationship between spaces and society have recently increased due to the cultural turn in geography and spatial turn in social science. In this respect, new subfields within the discipline of geography such as youth geographies, geographies of students, and geographies of higher educations have. Even though some studies have tried to indicate inner life of students as an individual agent, some have focused on the sociality of different student communities. It is worthy of notice that student accommodation such as home, the dorm, the peer sharing room is an important in geography. Homes carry significant material and symbolic value, and house as a material space turn into home as an emotional space over time. This presentation aims to draw attention to accommodation of students in NevşehirHacıBektaş University in retrospective sense, depicting and mapping accommodation. The main goal of this presentation is to hear out the young people in the higher education as a significant actor who has formed homes, and to explore the students' emotion and thoughts about their homes. Another goal of the presentation is to indicate emotional place-making and how students to organize their home. This presentation employs interview with 20 students from the diverse faculty of university, participant observation and ethnographic method to comprehend how to use the objects in students' accommodation for feeling at home.

Key words: Geographies of Young People, Student Geographies, Geographies of Higher Education, home, place-making

GİRİŞ

Barınma, geçmişten günümüze insanın en temel ihtiyaçlarından biri olmuştur. Güvenlik ve sağlık şartlarının yanı sıra, kişisel mahremiyet duygusunun getirdiği yabancı gözlerden uzak ve yalnız olma hissi de barınma gereksiniminin önemli nedenlerindedir. Tarih boyunca insan gereksinimlerini karşılamada en önemli araçlardan biri barınaktır. Zaman içinde “konut” a dönüşen barınak kavramı, insanların beslendiği, dinlendiği, sahip olduklarını güven altına aldığı ve çevre şartlarına karşı fiziksel koruma sağlayan güvenli bir ortamı ifade etmeye başlamıştır. Ayrıca kişisel, sosyal ve psikolojik gelişimi de etkileyen önemli bir olgu haline gelmiştir (Kara, 2009: 9; Arlı, 2013; Yıldırım, 2016).

Son yıllarda ‘ev çalışmaları’ndaki artış ile eş zamanlı olarak öğrencilerin kaldıkları yere dair çalışmalarda da bir artış olmasının en önemli sebeplerinden biri eğitim ve buna dair faaliyetlerin tüm dünyada gün geçtikçe daha yaygın hale gelmesidir. Ayrıca coğrafyacıların ilgi alanlarının çeşitlenmesi de bu artış üzerinde etkili olmuştur. Çünkü özellikle son yıllarda eğitim/öğretim ve mekân ilişkisi coğrafyacıların daha fazla gündemindedir. ‘Çocuk ve genç coğrafyaları’, ‘Eğitim coğrafyaları’, ‘Öğrenci coğrafyaları’, ‘Yükseköğrenim coğrafyaları’ gibi başlıklar altında yapılan çalışmalar farklı konuları ve yaklaşımları içine aldığı için oldukça çeşitlilik göstermektedir. Bu başlıklar altında yapılan çalışmaların en temel özelliği hem coğrafyacıların farklı disiplinlere açılması hem de farklı disiplinlerin mekân perpektifli yaklaşımlara katkı sunmasıdır. Thiem (2009) ve Holloway (2010) gibi coğrafyacılar Bradford’un (1990) önerdiği “içerisi ve dışarısı bölünmesi (inward/outward dichotimes)” şeklinde ayrımı aşmak gerektiğini düşünmektedir. Holton ve Riley (2013) böylesi bir ayrımı aşmak için üç noktaya dikkat çeker. Birincisi, coğrafya disiplininin sınırlarını genişletmektir. “Eğitim çalışmalarında yaşanan mekânsal dönüşü” (Gulson, 2007) dikkate almak coğrafyacıları yeni imkânlar sunacaktır. İkinci nokta, her ne kadar diğer disiplinlere kulak verilse de, Holloway (2010)’a göre “coğrafya merkezli” araştırmalar, özellikle kültürel ve toplumsal coğrafyadaki tartışmalar gelecekteki çalışmalara ışık tutacaktır. Üçüncüsü ise, coğrafyada kültürel dönüşe bağlı olarak aktör ya da öznelere sesinin dinlenmesidir. Bu ilişkiler örgüsünde coğrafyacılar üniversite öğrencilerini dikkate almalıdır. Holton ve Riley (2013)’ün altını çizerek belirttiği gibi “sadece kimler üniversiteye gider sorusu değil, aynı zamanda bu kişiler nereye ya da hangi üniversiteye giderler ve üniversite hayatını nasıl tecrübe ederler” sorularına cevap aramak gerekmektedir (Holton ve Riley, 2013: 62). Bu üç noktanın haricinde özellikle ilişkisel coğrafyalardaki gelişmelere bağlı olarak yükseköğrenim coğrafyalarındaki çalışmalar yeni bir yola evrilmiştir. Buna göre sadece öğrencilerin dünyası anlaşılacak istenirse öğrencilerle beraber öğrencilerin hayatını oluşturan tüm unsurlar göz önüne alınmalıdır. Öğrencilerin

dünyasında olan unsurlar, yerel halk, eğitimciler, öğrencilerin aileleri gibi insan faktörü; yurt, apart, ev gibi maddi öğeleri; öğrenci bursları, öğrencilerin ailelerinden aldıkları ekonomik yardım, çalışan öğrenciler gibi ekonomik boyutu; öğrencilerin gelecekte bekledikleri, endişeleri, iş hayatına dair planlar gibi duygusal içeriği ve daha birçok faktörü kapsamaktadır. Öğrencilerin mekân ile kurduğu ilişkiyi anlamak için günümüzde küresel/yerel, özne/nesne, maddi/kültürel birçok unsurun içiçe geçtiği ön planda tutulmalıdır.

Bu makalenin de konusu olan yükseköğrenim coğrafyalarında, çalışılan konular, benimsenen yaklaşımlar ve kullanılan metodolojiler oldukça çeşitlilik göstermektedir. Ayrıca sosyal bilimler ve daha özeldir coğrafyadaki teorik tartışmalar ‘üniversite öğrencileri ve mekân’ kavramı üzerinden de sürülerek bu teorik tartışmanın sunduğu çerçeve içinde birçok ampirik çalışma yeni bir alan olan yükseköğrenim coğrafyalarının gelişmesine katkı sunmaktadır. Yükseköğrenim coğrafyalarında küreselleşme, ekonomi-politik gibi makro düzeyde yapılan çalışmalar olduğu kadar, öğrencilerin gündelik hayatını ele alan mikro ölçekte çalışmalar, yükseköğrenim alanının bir bütün olarak anlaşılmasını sağlamaktadır. Böylesi bir ölçek geliştirildiğinde yükseköğrenim coğrafyalarının “uluslararası, ulusal ve yerel” olmak üzere üç boyutunun olduğu göze çarpmaktadır (Holton ve Riley, 2013). Her ne kadar bu üç boyut birbirinden bağımsız olarak düşünülebilirse de, özellikle küreselleşme kavramının etkisiyle, öğrencilerin mekân ile kurduğu ilişkide uluslararası, ulusal ve yerel unsurların birbirine geçtiği ve birbirini etkilediği göz önünde tutulmalıdır. Öğrenci coğrafyalarında uluslararası boyut, eğitim olgusunun dünyadaki değişime, yeni şartlara ve koşullara çabuk bir şekilde uyum sağlaması istendiği için eğitimin dünyadaki politik manzaradan doğrudan etkilenmesini akla getirmektedir. Walkerdine (2011)’e göre eğitim, özellikle yükseköğrenim, geçmişte neo-liberalist politikaların bir yansıması olarak ciddi ekonomik getirileri olan bir sektördür (Walkerdine, 2011). Gerçekten de özellikle İngiltere, ABD ve Kanada gibi gelişmiş ülkelerin üniversite, dil okulu, yaz okulu gibi eğitim kurumları vasıtasıyla dünyanın birçok yerinden öğrenci çekiyor olmasının o ülkelere ciddi ekonomik katkıları bulunmaktadır. Yine bahsedilen ülkelerin diğer ülkelere dil eğitimcisi ve eğitim meteryalleri gibi eğitime dair hizmetler sunuyor olması olgunun ekonomik boyutunu göstermesi bakımından dikkate değerdir. Elbette ki ülkeler arasındaki böylesi alışveriş tek taraflı olmamaktadır. Örneğin Türkiye’nin çevre ülkelerden öğrenci çekerken aynı zamanda başka ülkelere öğrenci göndermesi bu duruma örnektir. Tüm dünyada bilgi ekonomisi söyleminin yaygın olması ve ülkelerin eğitim faaliyetlerini bilgi ekonomisine göre güncellemesi, eğitim faaliyetlerinin küresel boyutunu gösteren bir diğer olgudur. Bizzat araştırma sahasının konusu olan Nevşehir Hacı Bektaş Üniversitesi’nin sloganlarından birisi olan ‘yerel mimari evrensel üniversite’ ifadesindeki evrensel kelimesi

eğitimin küresel boyutunu göstmesi bakımından önemlidir. Ayrıca iletişim teknolojilerindeki gelişmelere bağlı olarak bir öğrencinin dünyanın diğer ucundaki öğrenci ile çok kolay bağ kurabilmesi eğitimin küresel boyutuna başka bir örnektir. Öğrenci hareketlerinin günümüzde çok daha fazla olması üniversite coğrafyalarının ulusal boyutu aştığının bir diğer göstergesidir. Devlet bursu, kendi imkânları veya Erasmus gibi eğitim programları ile başka bir ülkeye eğitime giden öğrenci sayısının artması öğrenci hareketliliğinin yaygın kanıtıdır. Öğrenci hareketlerinin geçmişten günümüze ‘doğu ülkelerinden batı ülkelerine’ (Butcher, 2004, Colins, 2006, Waters, 2006, Wu ve Hammond, 2011) olması normal karşılanmıştır. Hâlâ ‘doğudan batıya’ doğru öğrenci hareketlerinin varlığı (Sabri ve Ludin, 2009) ve öğrenciler için bazı bölgesel çekim merkezlerinin olması öğrenci coğrafyalarının bir diğer özelliği şeklinde karşımıza çıkmaktadır. Ayrıca dünyadaki mevcut politikalardan her ülke belli oranda etkilenmektedir. Örneğin, 2000 yılı sonrasında Türkiye’de özel üniversite sayısının artması dünyada yaşanan gelişmelere paralellik arz etmektedir. Yine aynı şekilde Türkiye’nin her şehrinde devlet üniversitesi açılması İngiltere’deki “post-1992 üniversiteleri” (Smith, 2008) şeklinde gerçekleşen süreç ile benzerlikler göstermektedir. Kısaca, yükseköğrenim coğrafyaları küresel ölçekte yaşanan gelişmelerin eğitim mekânlarına etkileri üzerinde durarak eğitimin kendi içinde kapalı bir olgu olmadığını altını çizmektedir.

Küresel ya da uluslararası boyutunun yanında ulusal özellikler de öğrenci coğrafyalarını etkilemektedir. Hatta özellikle modern dönemde eğitim faaliyetlerinde ulusal boyut daha fazla ön plana çıkmaktadır. Öğrenci coğrafyalarında küresel/uluslararası ve ulusal/bölgesel kapsam eğitim ve mekân arasındaki ilişkiyi makro düzeyde göstermesine karşın öğrenci coğrafyalarının mikro düzeyini oluşturan yerel durum hem kendine özgü örnekler sunması hem de yerelin içinde ulusal ve uluslararası kapsamı göstermesi bakımından önemlidir. Coğrafi perpektifle bakıldığı zaman Türkiye’nin farklı bölgelerindeki üniversitelerin kendine ait özellikleri ve sorunları bulunmaktadır. Bu bağlamda Türkiye’de 2000 yılı sonrası açılan üniversiteler diğer üniversitelerden farklılık göstermektedir. 2000 yılı sonrası açılan üniversiteler çoğu nispeten daha küçük şehirlerde olduğu için şehir ve üniversite arasındaki ilişki, üniversitenin gelişimi ve öğrencilerin mekânsal dağılımı gibi birçok açıdan kendine özgü nitelikler göstermektedir.

Yükseköğrenime başlayan üniversite öğrencilerinin çözmesi gereken önemli sorunlardan biri de şüphesiz barınma yeridir. Ailesinin bulunduğu bir ildeki üniversiteyi kazanan öğrenciler kendi ailesinin yanında konaklarlarken, farklı bir ildeki üniversiteyi kazanan bir öğrencinin barınma yeri alternatifleri tek veya birkaç arkadaş ile ev kiralamak, apartta, özel yurttan veya devlet yurdunda kalmak şeklinde olabilmektedir (Arlı, 2013: 174).

Yükseköğretimde barınma ile ilgili literatür incelendiğinde yapılan çalışmalar daha çok öğrencilerin barınma sorunlarının ve memnuniyetinin belirlenmesi, kaldıkları mekânlar ile öğrenci akademik başarısı arasındaki ilişki, barınmanın kişisel ve sosyal gelişime etkisi üzerine yoğunlaşmıştır (Çelik, 1991; Ersoy ve Arpacı, 2003; Güldiken ve Özekicioğlu, 2004; Koçbeker, 2007; Filiz ve Çemrek, 2007; Kara, 2009; Özgür vd., 2010; Arlı, 2013; Yıldırım, 2016). Ancak öğrenci ve ikâmetgah ilişkisi, öğrencilerin ev, yurt, apart gibi kaldıkları yerleri nasıl sıcak bir ev ya da yuva haline getirdikleri konusunda yeterli çalışma olmadığı görülmektedir. Bu gerçekten hareketle ailesinden uzakta eğitim görmekte olan öğrencilerin şehrin hangi bölgelerinde kaldıklarının, ne tür yerlerde ikâmet ettiklerinin ve ‘fiziksel bir mekânı’ nasıl ‘anamlı bir mekân’ haline getirdiklerinin belirlenmesi oldukça önemlidir.

ÇALIŞMANIN AMACI VE YÖNTEMİ

Bu çalışmada ilk olarak coğrafyada ev çalışmalarının geçirdiği paradigma değişimleri kısaca ele alınacaktır. Daha sonra yükseköğretim ya da üniversite coğrafyaları ve öğrenci coğrafyalarının gelişimi üzerinde durulacaktır. Dolayısıyla denilebilir ki, bu çalışmada “ev çalışmaları” ve “öğrenci coğrafyaları”na dair teorik çerçeve esas alınmıştır. Ayrıca öğrencilerin mekânsal dağılımı, öğrenci ve ikâmetgah ilişkisi, öğrencilerin ev, yurt, apart gibi kaldıkları yerleri nasıl sıcak bir ev ya da yuva haline getirdikleri Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi özelinde değerlendirilecektir. Nitel yöntemlerin kullanıldığı çalışma olgubilim deseni ile yürütülmüş ve derinlemesine görüşme, katılımcı gözlem ile etnografik yöntem kullanılmıştır. Çalışmanın asıl amacı öğrencilerin nesnelere kurduğu ilişkileri ele almak olduğu için etnografik yöntem daha fazla ön plana çıkmaktadır. Araştırma kapsamında farklı fakültelerden 20 öğrenci ile derinlemesine görüşme yapılmıştır.

1- NEVŞEHİR HACI BEKTAŞ VELİ ÜNİVERSİTESİ ÖĞRENCİLERİ VE MEKÂNSAL DAĞILIŞ

Nevşehir Üniversitesi 17 Mayıs 2007 yılında açılmış, 7 Kasım 2013 tarihinde ismi Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi olarak değiştirilmiştir. Kurulduğu günden bu yana 7 fakülte, 3 yüksekokul, 7 meslek yüksekokulu, 3 enstitü ve 7 araştırma merkezi ile büyük değişimler kaydetmiştir. Bu süreçte fiziki imkânların yanında akademik ve idari personel sayısının da arttığı Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi’nde öğrenci sayısı bakımından da önemli gelişmeler görülmektedir. 2008-2009 eğitim-öğretim döneminde 3687 olan öğrenci sayısı 2016-2017 eğitim-öğretim döneminde 20873’e ulaşmıştır (Tablo 1).

Tablo 1. Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Yıllara Göre Kayıtlı Öğrenci Sayıları (2008-2017).

Eğitim-Öğretim Yılı	Önlisans	Lisans	Y. Lisans	Doktora	Formasyon	Toplam
2008/2009	1875	1732	80	0	0	3687
2009/2010	2289	2289	181	0	0	4759
2010/2011	2786	3100	373	3	0	6262
2011/2012	3554	3917	488	25	0	8179
2012/2013	4263	4665	662	41	195	9831
2013/2014	5054	5471	971	71	200	11573
2014/2015	5984	6247	1159	118	6	15015
2015/2016	6866	7342	1568	152	2135	18063
2016/2017	7764	8814	1778	137	2380	20873

Kaynak: Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı, 2017.

Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi'nde 2016-2017 eğitim-öğretim yılında eğitim gören öğrenci sayısı 10304 erkek (% 49,4) ve 10569 (% 50,6) kız olmak üzere toplam 20873'tür. Üniversite genelinde 7 fakültede 8236; 3 yüksekokulda 476; 7 meslek yüksekokulunda 7624 ve 3 enstitüde 1893 öğrenci kayıtlıdır (Tablo 2). Öğrenci sayılarına fakülteler bazında bakıldığında ise sırasıyla Fen Edebiyat Fakültesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi ile Turizm Fakültesi'nin öğrenci sayılarının toplam öğrenci sayısı içerisinde öne çıktığı görülmektedir. Öğrenci sayılarının şekillenmesinde YÖK'ün politikalarının yanı sıra, üniversitenin kapasitesi, öğrencilerin iş bulma kaygısı ve fakültelerin eğitim verecek öğretim üyesi sayısı etkili olmaktadır.

Tablo 2. Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi 2016-2017 Eğitim-Öğretim Yılı Kayıtlı Öğrenci Sayıları

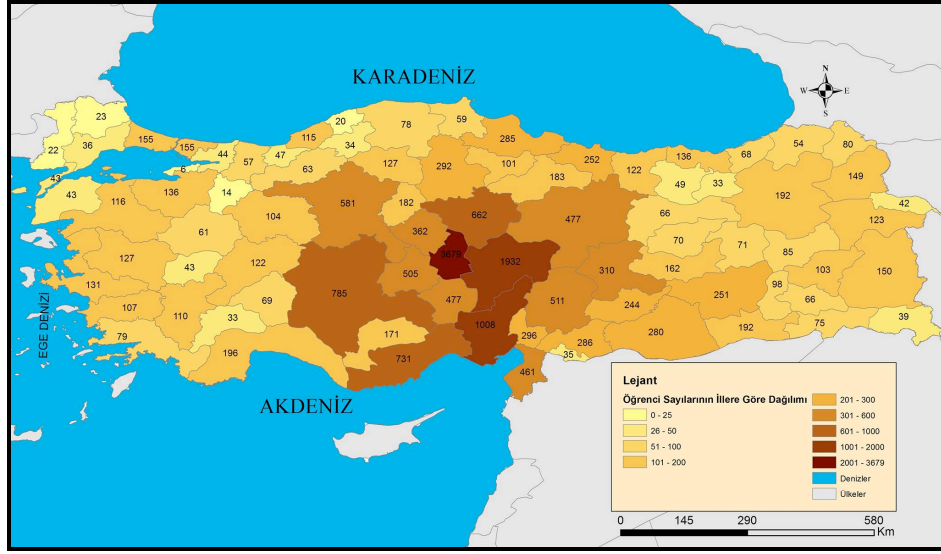
Fakülteler	I. Öğretim			II. Öğretim			Toplam		
	E	K	Toplam	E	K	Toplam	E	K	Toplam
Eğitim Fakültesi	335	728	1063	0	0	0	335	728	1063
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi	478	718	1196	455	503	958	933	1221	2154
Fen-Edebiyat Fakültesi	528	1048	1576	360	518	878	888	1566	2454
Güzel Sanatlar Fakültesi	81	121	202	71	57	128	152	178	330
Mühendislik Mimarlık Fakültesi	321	274	595	0	0	0	321	274	595
Turizm Fakültesi	480	401	881	228	102	330	708	503	1211
İlahiyat Fakültesi	167	262	429	0	0	0	167	262	429
Fakülteler Toplamı	2390	3552	5942	1114	1180	2294	3504	4732	8236
Enstitüler									
Hacı Bektaş Veli Araştırma ve Uygulama Enstitüsü	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Fen Bilimleri Enstitüsü	273	221	494	0	0	0	273	221	494
Sosyal Bilimler Enstitüsü	656	467	1123	242	34	276	898	501	1399
Enstitüler Toplamı	929	688	1617	242	34	276	1171	722	1893

Üniversite Öğrencileri ve İkametgâh İlişkisi/Bir mekânın eve dönüştürülmesi: Nevşehir Örneği

Yüksekokullar									
Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu	8	2	10	0	0	0	8	2	10
Semra ve Vefa Küçük Sağlık Yüksekokulu	140	326	466	0	0	0	140	326	466
Yabancı Diller Yüksekokulu	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Yüksekokullar Toplamı	148	328	476	0	0	0	148	328	476
Meslek Yüksekokulları									
Ürgüp Sebahat ve Erol Toksöz Meslek Yüksekokulu	455	392	847	250	145	395	705	537	1242
Kozaklı Meslek Yüksekokulu	24	87	111	0	0	0	24	87	111
Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu	146	402	548	5	88	93	151	490	641
Avanos Meslek Yüksekokulu	483	271	754	96	35	131	579	306	885
Gülşehir Meslek Yüksekokulu	285	417	702	269	229	498	554	646	1200
Hacı Bektaş Veli Meslek Yüksekokulu	680	187	867	165	23	188	845	210	1055
Nevşehir Meslek Yüksekokulu	918	419	1337	496	260	756	1414	679	2093
Sağlık Hizmetleri M.Y.O. (Uzaktan Eğitim)	140	257	397	0	0	0	140	257	397
Meslek Yüksekokulları Toplamı	3107	2345	5452	1281	780	2061	4388	3124	7624
Tüm Birimler Bazında Genel Toplam	6574	6913	13487	2637	1994	4631	9211	8906	18229
Sertifika Programları (Ped. Formasyon)	884	1483	2367	0	0	0	884	1483	2380
Türkçe ve Yabancı Dil Öğretim Merkezi	39	7	46	0	0	0	39	7	46
Genel Toplam	7497	8403	15900	2637	1994	4631	10304	10569	20873

Kaynak: Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı, 2017.

Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi'nde 2016-2017 eğitim-öğretim yılında eğitim gören öğrencilerinin nüfusa kayıtlı oldukları iller yoğunluk sırasına göre Nevşehir, Kayseri, Adana, Konya ve Mersin olarak belirlenmiştir (Şekil 1). Literatürde araştırmayı destekleyen çalışmalarda (Alım ve Doğanay, 2002; Çitil vd., 2006; Sandal ve Karademir, 2013; Çiçek vd., 2014; Yavuzer ve Kahraman, 2014) olduğu gibi yakın illerden gelen öğrenci sayılarının fazla olduğu gözlemlenmektedir.

Şekil 1. Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi'nde 2016-2017 eğitim-öğretim yılında eğitim gören öğrencilerinin nüfusa kayıtlı oldukları iller (Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı 2017 verilerinden derlenmiştir).

Öğrencilerin geldikleri bölgeler dağılımına bakıldığında Nevşehir'in de içinde bulunduğu İç Anadolu Bölgesi'nden gelen öğrenci oranı % 48.1 ile ilk sırada yer almaktadır. Bunu Akdeniz (% 15.8) ve Karadeniz (% 9.5) bölgeleri takip etmektedir. (Tablo 3). Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi'ne en az öğrenci ise Ege ve Marmara bölgelerinden gelmektedir.

Tablo 3. Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi'nde 2016-2017 Eğitim-Öğretim Yılında Eğitim Gören Öğrencilerin İkamet Ettiği Bölgeye Göre Dağılımı

Öğrencilerin İkamet Ettiği Bölge	Toplam	%
İç Anadolu	10044	48.1
Akdeniz	3305	15.8
Karadeniz	1991	9.5
Doğu Anadolu	1642	7.9
Güneydoğu Anadolu	1527	7.3
Ege	708	3.5
Marmara	652	3.2
Bilinmiyor	646	3.0
Yurtdışı	358	1.7
Toplam	20873	100

Kaynak: Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı, 2017.

Türkiye'nin her şehrinde bir üniversite açma politikasının sebeplerinden biri de genç nüfusun yaşadıkları alanlara yakın yerlerde üniversiteye gitmeleridir. Bu durum dünyadaki süreç ile de paralellik göstermektedir (Holton ve Riley, 2013). Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi'ndeki öğrencilerin geldikleri yerlere göre mekânsal dağılımı da 2000 yılı sonrası açılan üniversitelerin kurulma ve gelişme periyodu ile uyum sağlamaktadır.

Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi hızla büyüyen bir üniversitedir. Aynı zamanda öğrenci sayısı da hızla artmaktadır. Dolayısıyla barınma, üniversite öğrencilerinin karşılaştığı temel sorunların başında gelmektedir. Öğrenciler kamu ve özel sektöre ait yurtlarda, apartlarda, öğrenci evlerinde, ailesinin yada akrabalarının yanında kalmaktadır (Foto 1). Filiz ve Çemrek, (2007)'ye göre barınma biçimlerinin seçilmesinde, öğrencinin kendisinin ve ailesinin sosyo-ekonomik durumu, üniversite öğrenimi için bulunduğu şehirde barınma amacıyla yapılan konut veya binaların kapasitesi, ulaşım ve sosyal imkanlar gibi birçok faktör etkili olmaktadır (Filiz ve Çemrek, 2007). Nevşehir'de ise ikâmet eden öğrencilerin büyük bir bölümü kiraladıkları öğrenci evlerinde kalmaktadır. Apartlarda, özel yurtlarda ve devlet yurtlarında kalan öğrencilerin sayısı da oldukça fazladır. Öğrencilerin en az tercih ettiği barınma şekli ise aile ve akrabalarının yanında yaşamaktır. Çalışmada elde edilen bu bulgular, Yavuzer ve Kahraman, (2014)'ün ulaştığı sonuçlar ile paralellik göstermektedir.

Foto 1. Nevşehir'de öğrencilerin barındığı kamu ve özel sektöre ait yurtlar ile apartlardan görünümeler.

Nevşehir merkez ilçe 21 mahalleden oluşmaktadır. Burada ikâmet eden üniversite öğrencilerinin, hangi mahallelerde kaldıkları veya en çok hangi mahalleyi tercih ettikleri de mekânsal dağılım açısından son derece önem taşımaktadır. Bu durum kentteki konut kiralalarının mahalleler düzeyinde farklılaşmasında önemli bir faktördür (Taş ve Türkan, 2016). Nevşehir merkez ilçede özellikle 2000 Evler, 20 Temmuz ve Güzelyurt olmak üzere 3 mahalle üniversite öğrencileri tarafından daha fazla tercih edilmektedir. Bu durum üzerinde yurt ve apartların bu mahallerde yoğunlaşması, sosyal mekânların bu çevrede yer alması ve üniversiteye yakınlık etkili olmuştur.

2- ÖĞRENCİLERİN KALDIKLARI MEKÂNI EVE DÖNÜŞTÜRME

Bir mekânın ‘eve dönüştürülmesi’ ifadesinde geçen ev kavramı çok anlamlı olarak düşünülmektedir. Bu çalışmada öğrencilerin yurt, apart, oda, akraba yanı gibi barınma ve ikâmet yerleri bir bütün olarak ‘ev’ kavramı içinde değerlendirilmiştir (Foto 1). Gündelik hayatın içinde her ne kadar öğrenciler için yurt, apart ve akraba yanı gibi yerlerden farklı bir şekilde müstakil bir evde kalmak olarak kastedilse de, ev kavramı daha kapsayıcıdır. Yine gündelik hayata gönderme yapılırsa öğrencilerin kaldıkları yeri eve dönüştürmesi yerine evi yuvaya dönüştürmesi söylemi de kullanılabilir. Ayrıca öğrencilerin bir yeri eve dönüştürme veya dönüştürmemeye sürecinin çift taraflı olduğunu, kimi öğrenciler için ev sıcak bir barınak iken kimi öğrenciler için evin olumsuz anlamları olduğu belirtilmelidir.

Ev ne demektir, gündelik hayatımızın içinde evin yeri nedir, nerede/ne zaman/niçin evimizde kendimizi huzurlu hissederiz ya da neden bazı zamanlarda ev bize uzak ve yabancı gelir? Coğrafyacılar ev kavramına ve daha özelden ise ev ile insan arasındaki ilişkiye nasıl bakarlar ya da bakmalıdırlar? Bu ve buna benzer sorulara acaba nasıl cevaplar verilebilir? Coğrafyadaki farklı yaklaşımların izleri ev çalışmaları üzerinden de takip edilebilmektedir. Bu nedenle öğrencilerin kaldıkları mekânlara farklı yaklaşımlarla da bakmak mümkündür. Günümüzde ev coğrafyalarında dört yaklaşımın bir arada olduğu belirtilebilir. Bunlar: 1) Fiziki bir mekân olarak ev. 2) Bir anlam olarak ev. 3) Toplumsal bir yapı ya da temsil olarak ev. 4) Çok boyutlu ya da temsil ötesi evdir (Blunt ve Dowling, 2006).

Fiziki bir mekân olarak ev, evin inşasında kullanılan malzeme, evin iklim ya da topografyaya uygunluğu, teknolojik gelişmelerin inşaatlara yansımaları, emlak piyasası, ev tasarımı gibi eve dair bütün fiziki unsurları ve bu konularda yapılmış çalışmaları kapsamaktadır (Depress, 1992; Forrest ve Murie, 1992; Mallet, 2004). Bu başlık altındaki konular her ne kadar çeşitlilik gösterse de Nevşehir’deki üniversite öğrencilerinin coğrafyaları bağlamında öğrencilerin kaldıkları yerlerin fiziki özellikleri denildiğinde öğrencilerin mekânsal dağılışı, nerelerde kaldığı, Nevşehir’in hangi bölgelerinde yoğunlaştığı, öğrenci konutlarının fiziki kapasitesi ve tasarımı, öğrencilerin konut fiyatlarına etkisi gibi konular bu başlık altında değerlendirilebilir.

İkinci yaklaşım ise anlamların, hatıraların, duyguların öne çıkarıldığı bakış açısını ifade eder. Bir ev her ne kadar fiziki unsurlardan ibaret olsa da o evin içinde bir insan, bir özne yaşamaktadır. Bir kişinin hatıraları, umutları, beklentileri de ev kavramının içindedir ve hatta onu oluşturur. Bu noktada, varoluşçu coğrafyanın öncülerinden Yi Fi Tuan’ın “Yer ve Mekân” adlı kitabının girişindeki örnek dikkate değerdir. Danimarka’daki bir şatoyu gezen fizikçi şöyle

sorar ve hemen peşinden cevap verir: “Bu şatoda Hamletin yaşadığını bilmeseydik, acaba bu şato gözümüze nasıl görünürdü? Sadece taş ve tuğladan ibaret kalmaz mıydı? Ama biz Hamlet’in orada yaşadığını bildiğimiz için buraya farklı gözlerle bakarız”. İçine Hamlet’in ruhu sinmiş bir mekân, artık yalnızca bir mekân değildir; çok daha ötesidir. Belki de daha doğru bir ifade ile mekân, içindeki insan ile bütünleşmiş alandır. Peki, bu mekânın çok daha ötesinde olanlar dediğimiz şey mekâna dâhil midir; yoksa mekânla alakası olmayan şeyler midir? Bu önemli nokta coğrafyanın sınırlarını da belirlemektedir. Çünkü sınırların daha hümanistik olana (Tuan, 1977; Bachelard, 1994) doğru kayması gerekmektedir. Yani içinde insan olmayan bir mekânı analiz etmek eksik kalacaktır. Özellikle artık tabiatla bağı neredeyse kopma noktasına gelen bir insanın yaşadığı yeri anlamak için insanın içinde olduğu mekâna konsantre olmak gerekmektedir.

Evi toplumsal bir yapı ya da temsilin yansıması olarak düşünen coğrafyacılar (Brah, 1996; Fouron, 2003) üçüncü yaklaşım içinde değerlendirilmektedir. Fenemonolojist ve varoluşçu coğrafyacıların eve dair düşünceleri ilk olarak feminist ve daha sonra da yapısalcı coğrafyacılar tarafından eleştirilmiştir. Buna göre ev geçmişe dair güzel hatıralardan ibaret değildir. Ev herkes için hayatın keşmekeşinden kaçılan bir sığınak olmadığı gibi hatta bazıları için olumsuz anlamlar taşımaktadır. Ev, içinde şiddete uğrayan kadın, çocuk ya da yaşlı kişiler için uzaklaşılması gereken bir yer olabilir. Ayrıca evsizler için ev kavramı bambaşka duygular içerir. Kamplarda büyüyen bir Suriyeli çocuk için ev diğer çocuklardan çok daha farklı anlamlara gelebilmektedir. O halde denilebilir ki, içinde toplumsal olanı da barındıran ev olgusu, yalnızlığın, yabancılaşmanın ve öteki olmanın da birer temsili olabilmektedir.

Postyapısalcı coğrafçılar, fenemonolojistlerin ve yapısalcı coğrafyacıların indirgemeci yaklaşımlarını aşmaya çalışmaktadır. Bu çaba içinde olan coğrafyacılar eleştirel ev coğrafyaları başlığı içinde değerlendirilebilir (Blunt ve Dowling, 2006). Dördüncü yaklaşım olarak da ifade edilen bu çerçevede ev çok boyutlu ve birçok unsurun birleştiği yer olarak düşünülmektedir. Buna göre ev hem bireysel olan hem de toplumsal olanın buluşma noktasıdır. Bir evde özneye ait duygular, beklentiler, umutlar, korkular olacağı gibi aynı anda düşünceler, ideolojiler, dünya görüşleri ve toplumsal yapılar da bulunmaktadır. Yerel ve küresel ögeler aynı anda bir evin içinde bulunabilir ve birbirini etkiler. Aslında dördüncü yaklaşımın içinde daha önce belirtilen diğer üç yaklaşımın bir arada olması ya da birbirine girmiş olması kastedilmektedir.

Yukarıda ifade edilen yaklaşımlardan hareketle denilebilir ki öğrencilerin kaldıkları yer ya da ‘öğrenci barınma yerlerinin coğrafyaları’ denildiği zaman ev coğrafyalarına paralel olarak evin fiziki, anlam/duygu, toplumsal/yapısal/temsili boyutu bir bütün olarak ele alınmaktadır. Öğrencilerin ikâmet ettikleri yerleri eve dönüştürmeleri, başlangıçta anlamı

olmayan fiziki bir mekânın daha sonra anlam yüklenen bir mekân haline gelme sürecidir. Özellikle üniversiteye yeni gelen birinci sınıf öğrencileri için kalınacak yer fiziki olarak bir sorun olduğu kadar aynı zaman da kaygı ve korkuya sebep olan bir meseledir. Öznur'un söylemlerinde bu durumu görmek mümkündür:

“Üniversite'ye ilk geldiğimde yurt çıkmadı. Kafam rahat olsun diye yurdu istiyordum. Kalacak yer yoktu. Ne yapacağımı bilemiyordum. Babamla yurttan rica ettik ama yer yok dediler. Sonra bir aparta gittik. Pahalıydı ama senelik sözleşme yaptık. Bir sene orda kaldım. Gelmeden önce çok korkuyordum. İlk zamanlarda canım çok sıkılıyordu. Hep odamda vakit geçiriyordum” (Öznur, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, 2. Sınıf).

Öğrencilerin barınma yeri arama süreçleri ve üniversitede ilk seneleri duygusal anlamda öğrenciden öğrenciye farklılık gösterse de genelde kaygı gibi olumsuz duygular ile umut ve beklenti gibi olumlu duygular içiçedir ve barınma sorunu yeni bir yere uyum sağlama süreci ile eş olarak ilerlemektedir. Genelde öğrencilerin çoğunluğu ilk sene Kredi Yurtlar Kurumu (KYK) yurdunu tercih etmektedir. Öznur'un ifadesinde olduğu gibi birçok öğrenci için bilinmeyen bir yerde KYK yurdunda ya da çoğu öğrencinin söyleminde görüldüğü gibi “devlet yurdunda” kalmak “kafanın rahat olması” anlamına gelmektedir. KYK yurtlarına dair olumsuz duyguları olan öğrenciler bile genelde ilk zamanlarını bu yurtlarda geçirmek istemektedir. Daha sonraki yıllarda ise bazı öğrenciler yurttan ayrılarak müstakil bir eve taşınmaktadır. Bu olgunun erkek öğrenciler arasında daha yaygın olmasının ayrıca altı çizilmelidir:

“Yurtta rahat değildim. Odalar çok dardı. Şöyle kolduğa rahatça uzanamıyorsun mesela. Ev gibisi yok. Yurtta kurallar çok fazlaydı. Şimdi ev arkadaşlarımla kalıyorum. Kuralları kendimiz belirliyoruz. Bu daha rahat, küçük de olsa benim dünyam” (Tarık Mühendislik Mimarlık Fakültesi, 3. Sınıf).

Öğrencilerin kaldıkları yer ile ilgili olarak emlak piyasası, kira fiyatları, öğrencinin geliri, şehrin sosyal ve kültürel yapısı gibi öğrencinin hayatını geniş ölçekte etkileyen unsurlar mutlaka söz konusudur ancak Tarık'ın “küçük de olsa benim dünyam” dediği evin öğrenciler için ne anlama geldiği ve bu dünyanın içinde neler vardır sorusu tam da bu noktada sorulması gereken bir sorudur. Zira günün sonunda çoğu öğrenci için ev demek gündelik hayatın içindeki en önemli yerlerden biri olduğu kadar dışardan içeriye birçok unsurun taşındığı bir mekân birimidir. Çoğu insan için ev, dış dünyadan ayrılan kendine ait bir mahremiyet alanıdır. Bu özel alanın sınırları bulunmaktadır:

“Odamda (yurt odasında) bana ait yer, yok denecek kadar az. Hiç istemesem de mecburum başkasıyla aynı odada kalmaya. Kimsenin zamanı kimseye uymuyor. Ben uyumak istediğimde oda arkadaşım uyumak istemiyor” (Burcu, Turizm Fakültesi, 1. Sınıf).

Her ne kadar yurt odalarında bir öğrencinin kendine ait alanı az olsa da çalışma masası çoğu öğrenci için oldukça önemlidir (Foto 2). Genelde yurttan ya da aparttada ve hatta arkadaşları ile aynı evde kalan öğrenciler için çalışma masası özel ve mahrem alanlardandır:

“Odamı seviyorum. Fakat kimi zaman oda o kadar kalabalık geliyor ki, gürültüden kaçtığım yer bu masadır (Ayşe, Fen-Edebiyat Fakültesi, 1. Sınıf).

Çalışma masalarında öğrencilere ait birçok nesne bulunmaktadır. Memleketlerinden uzakta olan öğrenciler için ailelerini hatırlatacak unsurlar fiziki bir mekân olan odanın eve dönüştürülmesini sağlayan en önemli objelerdir. Duvara asılan aile fotoğrafları ya da aileyi hatırlatacak bir hediye bunlara örnek gösterilebilir:

“Ben çok sıkıldığımda bu fotoğraflara bakar rahatlarım. Sonra hemen anneme telefon açarım. Ayrıca seccadem de en büyük sığınağımdır” (Eda, Turizm Fakültesi, 4. Sınıf).

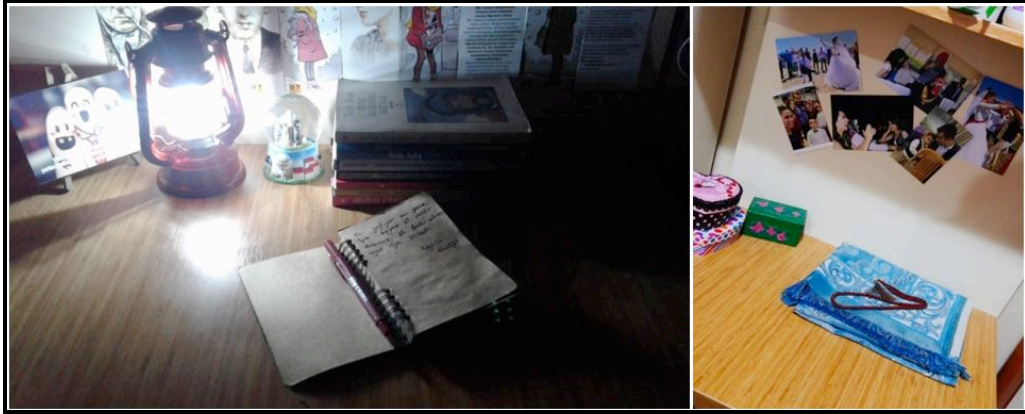

Foto 2. Öğrenci çalışma masalarından görünüm.

Semra ve Vefa Küçük Sağlık Yüksekokulu, 3. Sınıf öğrencisi Zehra'nın odasına ait fotoğrafta sandalye üstündeki örtü memleketini, duvarda asılı fotoğraflar aileyi ve hemen yanındaki resim Zehra'nın dünya görüşünü, duvara ve dolabına astığı özlü sözler ruh halini ya da hayata bakışını anlatmaktadır (Foto 3). Yani insana ait duygu ve düşünceler ile içiçe olan nesnelere ya da fiziki unsurlar mekânı oluşturmaktadır.

Yapılan saha gözlemleri sonucunda kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre objelere daha fazla önem verdikleri görülmektedir. Daha doğrusu bir mekânın eve dönüştürülmesinde nesnelerin kız öğrenciler için önemi daha büyüktür. Erkek öğrencilerin objelerle kurdukları ilişki nispeten konfor ve rahatlığa dönüktür. Bazı öğrencilerin yurttan ayrılıp müstakil evde kalmasının sebebi bu rahatlık olmakla birlikte daha sonraki süreçlerde ev ile kurulan ilişki de buna örnektir.

“Benim için ev rahatlığı çağrıştırmaktadır. Bir kanepenin olsun ve dinleneyim. Fazla eşyaya gerek yok, fazla eşyanın olması daha fazla temizlik anlamına geliyor. Benim evimde az eşya olsun ve rahat edeyim, bu benim için yeterince konfor demektir” (Sinan, Avanos Meslek Yüksekokulu, 2. Sınıf).

“Dağınık biriyim. Nereye, ne koyduğumu bilmiyorum. O yüzden en iyisi hiç eşya olmaması” (Ahmet, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, 4. Sınıf).

Foto 3. Öğrencilerin hayata bakışını ve ruh halini yansıtanobjelerin yer aldığı odalardan görünümeler.

Sinema, siyaset, futbol gibi alanlardaki popüler karakterler hem geçmişte hem de günümüzde gençler için önemli olmuştur. Bu karakterler gençlerin kişiliğinin oluşmasında önemli olduğu kadar öğrencilerin geçmiş ile bağ kurmalarına da olanak sağlamaktadır (Foto 4). Sevgi'nin dediği gibi:

“Dolabımın üstündeki fotoğrafları seviyorum. Bunlar benim misafirlerim gibidir. Bazen bu fotoğraflarbana ilham veriyor” (Sevgi, Nevşehir Meslek Yüksekokulu, 1. Sınıf).

Öğrenciler yeni geldikleri yerlere hatıralarını ve o hatırayı çağrıştıran nesnelere de getirirler. Bu açıdan Ceyda'nın kitaplığının baş köşesindeki kitap önemlidir:

“Babamın bana hediye ettiği ilk kitap benim için çok önemlidir. Onu buraya da getirdim. Bundan sonra nereye gidersem o da benimle gelecek” (Ceyda, Mühendislik Mimarlık Fakültesi, 1. Sınıf).

Foto 4. Öğrencilerin barınma mekânlarında anlam yükledikleri objelerden görünüm.

Bazı öğrencilerin odalarında toplumsal ve milli unsurları yansıtan nesnelere daha fazladır (Foto 5). Bu nesnelere öğrencilerin dünya görüşünü yansıttığı kadar aynı zamanda öğrenciler bu nesnelere üzerinden kendi hikâyeleriyle de bağ kurarlar:

“Bayrak bana dünya görüşümü ve varlığımı hatırlatır. Ayrıca ben köyümde hep yer yatağında yattım. Burada da özellikle yer yatağında yatıyorum. Bana köyümü hatırlatıyor. Hele kahve içip dışarıya baktığım zamanlar kendimi çok huzurlu hissediyorum. Bu oda benim için hem huzur demek hem de yalnızlık demektir” (Caner, Eğitim Fakültesi, 3. Sınıf).

“Odamdaki dolaba beni anlatan şeyler yapıştırdım. Ben bir Türk genciyim ve bunu hiç bir zaman unutmamam lazım” (Yasin, Fen-Edebiyat Fakültesi, 4. Sınıf).

Yasin’in ifadelerinden de anlaşıldığı gibi bir öğrencinin odasındaki bazı semboller öğrencilerin dünya görüşü hakkında bilgi vermektedir. O halde ev ya da bir oda bizim dışı açılan dünyamız ve dünyayı içeri taşıdığımız mekânhalini almaktadır.

Öğrencilerin odaları görüşme yapıldığı esnada genelde temiz ve düzenli olmasına rağmen bu durumun her zaman öyle olmadığı da açıktır. Hatta denilebilir ki bazı öğrenciler kaldıkları yer dağınık olduğu zaman kendilerini daha rahat hissetmektedir:

“Bakmayın böyle düzenli olduğuna. Siz geleceksiniz diye topladım. Normal zamanlarda darmadağınktır odam. Annem görse çok kızar. Şikayetçi değilim ama. Bana göre düzensiz sayılmam. Elimden geldiği kadar temiz ve düzenli olmaya çalışıyorum. Gerçi dağınıklığın içinde de düzen var. Alıştım ben” (Serkan, Gülşehir Meslek Yüksekokulu, 2. Sınıf).

Foto 5. Öğrencilerin dünya görüşünü ve kendi hikâyelerini yansıtan nesnelere görünüm.

Selim’in odasında olduğu gibi özellikle erkek öğrenciler evlerinde taraftarı oldukları futbol takımlarına dair nesnelere bulundurmaktadır. Bu durum öğrencilerin tuttukları takımlara olan aidiyeti ve memleketlerine dair özlemlerini de anlatmaktadır:

“Ben bu kupada çay ya da kahve içince kendime geliyorum. Hele bir de yağmurluysa hava daha mutlu oluyorum. Burada yağmur da yeşil alan da az, dolayısıyla ilk geldiğim zamanlar çok canım sıkılıyordu. Ne yapayım ben de böyle şeylerle memleketimi hatırlıyorum” (Selim, Eğitim Fakültesi, 1. Sınıf).

SONUÇ

Coğrafya disiplininin içinde, özellikle son yıllarda yaygınlaşan yükseköğrenim coğrafyaları çerçevesinde öğrencilerin kaldıkları yerleri Nevşehir Hacı Bektaş Veli üniversitesi öğrencileri perspektifinde ele alan bu çalışmadan iki temel fayda umulmaktadır. Birincisi, öğrenci coğrafyaları, ev coğrafyaları, yükseköğrenim coğrafyaları gibi nispeten yeni olan alanlardaki yapılan çalışmaların izini sürmektir. İkinci fayda ise, özellikle 2000 yılı sonrasında Türkiye'nin birçok şehrinde yeni açılan üniversiteleri ve bu üniversitelerdeki öğrencileri görünür kılmaktır. Öğrencileri nesne olarak görmekten ziyade onların yani öznenin sesine kulak veren “öğrenci merkezli” yaklaşım oldukça önemlidir. Yeni bir üniversitedeki öğrencilerin sesini dinlemek hem öğrenci coğrafyalarının gelişimi hem de öğrenci ve mekân arasındaki ilişkiyi anlamak açısından faydalı olacaktır.

Elbette ki öğrencilerin yaşadıkları yere dair makro düzeyde analizler yapmak, sorunları tespit etmek gerekmektedir. Daha yaşanılır bir çevre ve üniversite mekânları için bu kaçınılmazdır. Böylesi bir çabayı amaçlayan çalışmanın birinci bölümünde Nevşehir'deki üniversite öğrencilerinin genel özellikleri ele alınmıştır. Ancak bu genel özelliklerin ötesinde mekânın asıl konusu olan insan ya da başka bir ifade ile üniversitelerin esas öznesi olan öğrencilerin duygu ve düşüncelerini bilmek öğrenci mekânlarını anlamak için yararlı olacaktır. Aynı zamanda bu tür mekânların daha iyi planlanması için yeni fırsatlar sunacaktır. Bu yüzden olsa gerek coğrafyada özellikle son yıllarda ‘gündelik yaşam mekânları’na dair çalışmalar artmaktadır. Ve buna paralel olarak Nevşehir'deki üniversite öğrencilerinin ‘mikro hikayeleri’ne ya da küçük mekân birimlerine dair duygularını anlamaya çalışmak büyük hikayeyi görmemizi kolaylaştırmaktadır. İkinci bölümde ise küçük mekân hikayeleri çerçevesinde öğrencilerin yaşadıkları yerlere dair duyguları ve o yerleri nasıl ev ya da yuva haline getirdikleri üzerinde durulmuştur. Şurası kesindir ki, ne kadar çok öğrenci dinlenirse duygu ve düşünceler o oranda çeşitlenecektir. Zaten çalışmanın metodolojisi, farklılıkları ortaya çıkarıp mekâna dair çeşitliliği görünür kılmaktır. Farklılık ve çeşitlilik söz konusu olsa da bütün bu farklılıkları ve çeşitlilikleri kapsayan çıkarımlar yapmak gelecek perspektifi için bir çerçeve çizecektir. Buna göre:

Birincisi, nispeten yeni bir üniversite olan Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi'nde öğrenciler KYK yurtlarında, özel yurtlarda, apartlarda, müstakil ev ve akraba yanında ikâmet etmektedir. Öğrencilerin varlığı şehrin gelişim yönü, emlak piyasası, kira fiyatları, sosyal ve kültürel sorun/imkan gibi birçok faktör ile şehri etkilemektedir. (Özyaba, 1999; Sargın, 2006; Çalışkan ve Sarış, 2008; Işık, 2008a, Işık, 2008b). Hatta denilebilir ki Nevşehir gibi nispeten küçük illerde üniversite, şehri etkileyen en önemli unsur haline gelebilmektedir. İkincisi,

Nevşehir'e gelen öğrenci sayısı gün geçtikçe artmaktadır ve öğrenciler geldikleri yere ait unsurları da beraberinde taşımaktadır. Birçok öğrencinin bir araya gelmesi farklı tecrübelerin birleşmesi ve yeni bir hâl alması anlamına da gelmektedir. Üniversite mekânlarının anlamak için mümkün olan tüm farklılıkları görmek gerekmektedir. Örneğin bazı öğrenciler eğlence mekânlarında çok kolay vakit geçirirken bazı öğrenciler ekonomik ve toplumsal sebeplerle bu tür yerleri tercih etmemektedir. Bu şekilde değerlendirildiğinde bir mekân planlanırken tüm farklılıklar göz önüne alınmalıdır. Üçüncüsü, özellikle birinci sınıftaki öğrenciler için devlet yurtlarının varlığı büyük bir güvence anlamına gelmektedir. Bazı öğrenciler için hem ekonomik açıdan hem de güvenlik açısından devlet yurtları tercih önceliğine sahiptir. Bu tür yurtlarda şartların daha iyi olması için öğrencilerin talepleri mutlaka dikkate alınmalıdır. Genellikle ilk yıllarda yurttan kalan öğrenciler sonraki yıllarda bir araya gelerek müstakil ev kiralama yolunu seçmektedir. Bu durum erkek öğrenciler arasında daha yaygındır. Dördüncüsü, öğrencilerin gündelik hayatında en fazla vakit geçirdikleri mekânlardan birisi olan evler ya da odalar öğrenciler için temel gereksinimlerindedir. Öğrenciler genelde kaldıkları mekânlara kendi renklerini vermeye çalışmaktadır. Çalışma masası, duvar, dolap kapağı, mantar pano gibi yüzeylere yapıştırdıkları veya astıkları nesnelere öğrenciler yaşadıkları yeri eve dönüştürmeye çalışmaktadır. Bu nesnelere aileyi ya da memleketi hatırlatan objeler olduğu gibi toplumsal hayatı ve dünya görüşünü yansıtan objeler de olabilmektedir. Ayrıca kısa ders notları ya da özlü sözler oda içindeki hayatın bir diğer önemli unsurlarıdır. Bunun yanında bazı öğrencilerin odaları yalın ve sadeyken bazı öğrencilerin odaları oldukça dağınıktır. Bütün bu çıkarımlardan hareketle denilebilir ki, özellikle yeni kurulan üniversitelerdeki öğrencilerin yaşadıkları mekânların daha iyi olması hem üniversite için hem de üniversitenin bulunduğu şehir için oldukça önemlidir.

KAYNAKÇA

- Alım, M. ve Doğanay, S. (2002). Coğrafya eğitimi anabilim dalı I. sınıf öğrencilerinin profilleri ile akademik başarılarının karşılaştırılması, *Doğu Coğrafya Dergisi*, 7(8): 61-74.
- Arlı, E. (2013). Barınma yerinin üniversite öğrencilerinin kişisel ve sosyal gelişim ve akademik başarı üzerindeki etkilerinin odak grup görüşmesi ile incelenmesi. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*. 3(2) ,173-178.
- Bachelard, G. (1994). [1958] *The Poetics of Space*. Translated by M. Jolas. Boston, MA: Beacon Press.
- Blunt, A ve Dowling, R. (2006). *Home*. London: Routledge.
- Bradford, M. (1990). Education, attainment and the geography of choice. *Geography*, 75: 3-16.

- Brah, A. (1996). *Cartographies of diaspora: contesting identities*. London: Routledge.
- Butcher, A. P. (2004). Educate, consolidate, immigrate: educational immigration in Auckland, New Zealand. *Asia Pacific Viewpoint*, 45: 255–278.
- Çalışkan, V. ve Sarış, F. (2008). Çanakkale şehrinde üniversite ve konut ilişkisi. *Doğu Coğrafya Dergisi*, 13(20): 215-238.
- Çelik, B. (1991). *Ankara üniversitesi veteriner fakültesi öğrencilerinin barınma koşullarının ders başarıları üzerine etkisi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Çiçek, H. G., Baykul, A. ve Keleş, M. K. (2014). Öğrenci profilinin değerlendirilmesine yönelik bir alan araştırması, Süleyman Demirel Üniversitesi örneği. *SDÜ Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 33: 171-186.
- Çitil, M., İspir, E., Söğüt, Ö. ve Büyükkasap, E. (2006). Fen edebiyat fakültesi öğrencilerinin profilleri ve başarılarını etkilediğine inandıkları faktörler, K.S.Ü. örneği. *Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(2): 69-81.
- Collins, F. L. (2006). Making Asian students, making students Asian: the racialisation of export education in Auckland, New Zealand. *Asia Pacific Viewpoint*, 47: 217–234.
- Depres, C. (1991). The meaning of home: literature review, directions for future research. *Journal of Architectural and Planning Research*, 8(2): 96–115.
- Ersoy, A. F., ve Arpacı, F. (2003). Üniversite öğrencilerinin konut koşullarının ve konutta yaşamayı tercih etme nedenlerinin incelenmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 158.
- Filiz, Z. ve Çemrek, F. (2007). Üniversite öğrencilerinin barınma sorunlarının uygunluk analizi ile incelenmesi. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(2): 207-224.
- Fouron, G. E. (2003). Haitian immigrants in the United States: the imagining of where “home” is in their transnational social fields. In Yeoh, B. S. A., Charney, M. W., and Kiong, T. C. (ed), *Approaching Transnationalism: Studies on Transnational Societies, Multicultural Contacts, and Imaginings of Home*. Boston: Kluwer Academic Publishers, 205–50.
- Güldiken, N. ve Özekicioğlu, H. (2004). Anadolu üniversitelerinde ailelerinden uzakta öğrenim gören öğrencilerin barınmaya ilişkin sorunları. *Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*. 5(1): 163-180.
- Gulson, K. N. (2007). *Spatial theories of education: policy and geography matters*. London: Routledge.

- Holloway, S. L., Hubbard, P., Jons, H. and Pimlott-Wilson, H. (2010). Geographies of education and the significance of children, youth and families. *Progress in Human Geography*, 34: 583.
- Holton, M ve Riley M. (2013). Student geographies: exploring the diverse geographies of students and higher education. *Geography Compass*, 7(1): 61–74.
- Işık, Ş. (2008a). Türkiye’de Üniversitelerin Kentleşme Üzerine Etkileri. *Dokuz Eylül Üniv. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 10(3): 159-181.
- Işık, Ş. (2008b). *Türkiye’de Üniversitelerin Kentlerin Gelişimi ve Ekonomik Yapısı Üzerine Etkileri: Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi*. İzmir: Ege Üniversitesi Yayınları No:150.
- Kara, Ö. (2009). *Yükseköğretimde barınma sorunu Türkiye’de öğrenci yurtları ve dünyadan örnekler*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Antalya.
- Koçbeker, D. V. (2007). *Alâeddin Keykubat Yerleşkesinde yurtlarda barınan öğrencilerin sorunlarının eğitimlerindeki başarı düzeylerine etkisi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Mallett, S. (2004). Understanding home: a critical review of the literature, *The Sociological Review*, 52(1): 62–89.
- Özgür, G., Babacan Gümüş, A. ve Durdu, B. (2010). Evde ve yurttan kalan üniversite öğrencilerinde yaşam doyumu. *Psikiyatri Hemşireliği Dergisi*, 1(1):25-32.
- Özyaba, M. (1999). Kentsel gelişmede üniversitenin rolü: Uludağ Üniversitesi ve Bursa. <http://www.kentli.org/makale/bursa.htm> adresinden edinilmiştir. (Erişim tarihi: 13.06.2017).
- Sabri, S. and Ludin, A. N. M. (2009). Studentification: is it a key factor within the residential decision-making process in Kuala Lumpur? <http://www.fab.utm.my/download/ConferenceSeminar/SEATUC200904P.pdf>.
- Sandal, E. K. ve Karademir, N. (2013). Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Fen edebiyat fakültesi coğrafya bölümü öğrencilerinin profili, beklenti ve sorunlarının değerlendirilmesi. *KSÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(2): 129-155.
- Sargın, S. (2006). *Şehirleşme-Üniversiteler-Üniversitelerin Şehirleşmeye Etkileri*, Isparta: Fakülte Kitabevi Yayınları.
- Smith D P, (2008). The politics of studentification and ‘(un)balanced’ urban populations: lessons for gentrification and sustainable communities?. *Urban Studies*, 45: 2541-2564.

The Relationship Between Residence and University Students/Emotional Home-Making: The Case of Nevşehir, Turkey

- Taş, B. ve Türkan, O. (2016). Üniversite öğrencileri ikâmetgâh durumu ve şehir ilişkileri: Çankırı örneği. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 9(47): 403-410.
- Thiem, C. H. (2009). Thinking through education: the geographies of contemporary educational restructuring. *Progress in Human Geography*, 33(2): 154–173.
- Tuan, Y. F. (1977). *Space and Place: The perspective of experience*. Minneapolis: University of Minnesota Press.
- Walkerdine, V. (2011). Neoliberalism, working-class subjects and higher education. *Contemporary Social Science*, 6: 255–271.
- Waters, J. (2006). Geographies of cultural capital: education, international migration and family strategies between Hong Kong and Canada. *Transactions of the Institute of British Geographers*, 31: 179–192.
- Wu, W. and Hammond, M. (2011). Challenges of university adjustment in the UK: a study of East Asian Master's degree students. *Journal of Further and Higher Education*, 35: 423–438.
- Yavuzer, H. ve Kahraman, A. B. (2014). Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi ve öğrenci profili. *Cappadocia Journal Of History And Social Sciences (Cahij)*, 3: 23-34.
- Yıldırım, T. (2016). Farklı standartta yurtlarda barınan öğrencilerinin akademik başarılarının karşılaştırılması. *OMÜ Eğitim Fakültesi Dergisi*, 35(1): 31-44.

Üniversite Öğrencileri ve İkametgâh İlişkisi/Bir mekânın eve dönüştürülmesi: Nevşehir Örneği